

Sygn. akt VII U 624/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Magdalena Wójcicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 września 2018 roku w Warszawie

sprawy B. K. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o emeryturę rolniczą

na skutek odwołania B. K. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 6 marca 2018r., znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje B. K. (1) prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 lutego 2018r.;
2. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz B. K. (1) 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

B. K. (1) w dniu 19 kwietnia 2018r. złożyła odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 6 marca 2018r., znak: (...), odmawiającej przyznania prawa do emerytury rolniczej. Wniosła o zmianę decyzji i przyznania prawa do ww. świadczenia, poczynając od dnia wskazanego we wniosku oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że organ rentowy błędnie uznał, że nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Podniosła, że zawarła w dniu 28 grudnia 2017r. umowę dzierżawy z J. K.. Dokument ten został zaopatrzony w datę pewną – poświadczenia podpisów na dokumencie dokonała notariusz B. W.. Umowa zatem została zawarta w ww. dacie, zgodnie z przepisami części ogólnej kodeksu cywilnego. Bez znaczenia jest natomiast data wpływu przedmiotowej umowy do starostwa oraz to, czy i kiedy została zarejestrowana w ewidencji gruntów, ponieważ starostwo nie jest stroną umowy, a ewidencja gruntów pełni jedynie funkcję rejestracyjną, a nie prawotwórczą. Niezależnie od tego prawidłowa wykładnia obowiązujących przepisów prowadzi do wniosku, że po zaistnieniu zmiany, która miała miejsce 28 grudnia 2017r., w ciągu 30 dni od tej daty, tj. w dniu 22 stycznia 2018r., ubezpieczona taką zmianę zgłosiła.

Zdaniem ubezpieczonej bez znaczenia było również to, czy umowa dzierżawy została sporządzona za zgodą czy bez zgody współwłaścicieli, bowiem zawierając umowę dzierżawy jej wolą było wydzierżawienie jedynie przysługującego jej udziału. Podkreśliła, że istota współwłasności ułamkowej polega na tym, że własność rzeczy przysługuje

niepodzielnie wszystkim współwłaścicielom, wobec czego żaden z nich nie ma fizycznie wydzielonej części rzeczy na swoją wyłączną własność. Każdy ze współwłaścicieli ma natomiast „idealną” część niepodzielonej rzeczy, czyli jej rachunkowy ułamek, istniejący jedynie w ludzkiej świadomości, nazywany udziałem. Udział jest zaś prawem, które należy wyłącznie do współwłaściciela. Współwłaściciel względem swojego udziału ma pozycję wyłącznego właściciela, dlatego – jak wynika z art. 198 k.c. - może nim rozporządzać bez zgody pozostałych współwłaścicieli. Może m.in. zawierać umowy dotyczące udziału, o ile nie wywierają one wpływu na całość sytuacji wspólnej rzeczy lub udziałów pozostałych współwłaścicieli. Z takim zastrzeżeniem udział może zostać wydzierżawiony, jeśli przynosi on korzyści, a korzystanie z niego przez dzierżawcę nie będzie polegało na użytkowaniu rzeczy wspólnej lub jej fizycznej części.

Dodatkowo ubezpieczona wskazała, że gospodarstwo rolne położone w miejscowości S., na które powołuje się organ rentowy, należy do jej męża P. K., zgodnie z umową darowizny Rep (...) i zgodnie z art. 33 ust. 2 k.r.o. stanowi jego majątek osobisty, albowiem darczyńca nie postanowił inaczej (odwołanie z dnia 12 kwietnia 2018r., k. 3-5 a.s.).

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 10 maja 2018r. wniosła o oddalenie odwołania. Uzasadniając swe stanowisko wskazała, że ubezpieczona na dzień 31 grudnia 2017r. nie spełniła łącznie wszystkich warunków do ustalenia prawa do świadczenia. W świetle art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat jeśli jest kobietą albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno–rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Ustęp 2a art. 19 stanowi, że przepis ust. 2 stosuje się do rolnika, który do dnia 31 grudnia 2017r. spełniał warunki, o których mowa w ust. 2.

B. K. (1) posiada wymagany okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego wynoszący 33 lata, 3 miesiące i 26 dni, jednak nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Organ rentowy stwierdził, że umowa dzierżawy gospodarstwa rolnego z dnia 28 grudnia 2017r. świadcząca o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej przez ubezpieczoną, została zgłoszona do ewidencji gruntów i budynków w Starostwie Powiatowym w dniu 26 stycznia 2018r. Organ rentowy, powołując się na art. 28 ust. 4 w/w ustawy, wskazał, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on ani jego małżonek nie jest właścicielem albo współwłaścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając gruntów wydzierżawionych na podstawie umowy pisemnej zawartej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków. W rozważanym przypadku umowa dzierżawy została zawarta również bez zgody pozostałych współwłaścicieli gospodarstwa rolnego, a ubezpieczona na dzień 31 grudnia 2017r. nadal była w posiadaniu gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,6525 ha w miejscowości S. (odpowiedź na odwołanie z dnia 10 maja 2018r., k. 9-10 a.s.).

Pełnomocnik organu rentowego na rozprawie w dniu 21 września 2018r. cofnął zarzut dotyczący braku zgody współwłaścicieli na zawarcie umowy dzierżawy, ponieważ odnosił się on do współwłasności gospodarstwa małżonka ubezpieczonej i jego braci. Ponadto wskazał, że wyjaśniona została kwestia dotycząca zlicytowanych gruntów położonych w gminie S. (protokół rozprawy z dnia 21 września 2018r., k. 31 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. K. i B. K. (1) zawarli małżeństwo w dniu 2 czerwca 1984r. w O. (odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 37 a.e.).

Zgodnie z umową przekazania gospodarstwa rolnego w akcie notarialnym Repertorium (...) z dnia (...) F. K. i jego żona G. K. (1) przenieśli nieodpłatnie gospodarstwo rolne znajdujące się w aktach księgi wieczystej karta nr (...)4, oznaczone jako działki nr (...), położone we wsiach S. i S. Drugie na ich syna P. K. i jego żonę B. K. (1) (akt notarialny z

dnia 22 listopada 1998r., k. 18-19 a.e.). Z kolei zgodnie z umową darowizny spisaną w akcie notarialnym Repertorium (...) z dnia (...) K. K. (1) darował B. K. (2), T. i G. – małżonkom K. oraz P. K. po 1/3 części działkę nr (...) o obszarze 47 arów, położoną we wsi S., gmina S., oświadczając, że darowizna na rzecz T. i G. małżonków K. wejdzie w skład majątku objętego wspólnością ustawową obdarowanych. Ponadto, T. i G. K. (2) darowali B. K. (2) i P. K. udziały po 1/3 części w działce nr (...) o obszarze 44 ary, a B. K. (2) i P. K. darowizny te przyjęli. Dodatkowo we wskazanym akcie notarialnym B. K. (2) darował T. i G. małżonkom K. oraz P. K. udziały po 1/3 części w działkach (...) o łącznym obszarze 1 ha 74 ary (akt notarialny z dnia 7 listopada 1992r., k. 6-7 a.s.).

Zgodnie z umową sprzedaży spisaną w akcie notarialnym Repertorium(...) (...). Z. S. działający w imieniu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa sprzedał T. i G. małżeństwu K., B. i Z. małżeństwu K. oraz P. i B. małżeństwu K., każdemu z nich udziały wynoszące po 1/3 części działki nr (...) o powierzchni 15 hektarów i 97 arów, położonej w miejscowości S. w gminie B. (akt notarialny z dnia 10 września 1996r., k. 20-23 a.e.).

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2009r. Sąd Rejonowy w Garwolinie (...)Wydział Cywilny, po rozpoznaniu sprawy egzekucyjnej sygn. akt Km 813/2007 z wniosku i na rzecz wierzyciela (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko dłużnikom P. K. i B. K. (1), przysądził na rzecz A. C. za cenę nabycia 196.140,00 zł zapłaconą gotówką, nieruchomości niezabudowaną położoną w miejscowości S., gm. S., oznaczoną w ewidencji gruntów jako działki o numerach: 551/2 o powierzchni 0,8100 hektara oraz 552/2 o powierzchni 1,8600 hektara, jak również nieruchomości położoną w miejscowości Z., gm. S. oznaczoną w ewidencji gruntów jak o działki o numerach: 119 o powierzchni 0,9800 hektara, 306 o powierzchni 0,3800 hektara, 334 o powierzchni 0,0500 hektara, 457 o powierzchni 0,2700 hektara, (...) o powierzchni 0,1800 hektara, (...) o powierzchni 0,1600 hektara, (...) o powierzchni 0,9600 hektara, (...) o powierzchni 0,3600 hektara, dla których w Sądzie Rejonowym w Garwolinie Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...), sprzedane na licytacji w dniu 4 czerwca 2009r. (postanowienie z dnia 4 grudnia 2009r., k. 26 a.s. i k. 25 a.e.).

Sąd Rejonowy w Otwocku(...) Wydział Rodzinny i Nieletnich wyrokiem z dnia 28 września 2011r. ustanowił rozdzielną majątkową małżeńską z dniem 28 września 2011r. pomiędzy małżonkami P. K. i B. K. (1). Wyrok ten stał się prawomocny (wyrok z dnia 28 września 2011r., k. 31 a.e., wyrok z dnia 1 sierpnia 2013r., k. 30 a.e.).

W dniu 28 grudnia 2017r. B. K. (1) zawarła z J. K. umowę dzierżawy. W umowie ubezpieczona oświadczyła, że jest współwłaścicielką w udziale 1/6 nieruchomości gruntowej składającej się z działek: nr (...) obręb S. o powierzchni 25.5400 hektara, składającej się z lasów, nieużytków i gruntów ornych, dla której prowadzona jest księga wieczysta KI10/00024802/6 i nr (...) obręb S. o powierzchni 15.9700 hektara, składającej się z gruntów ornych zabudowanych, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) oraz, że jest mężatką, a w jej małżeństwie panuje ustrój rozdzielności majątkowej ustanowiony wyrokiem Sądu Rejonowego w Otwocku z dnia 28 września 2011r., sygn. akt III RC 98/11, który uprawomocnił się w dniu 1 sierpnia 2013r. Zgodnie z zapisami ww. umowy B. K. (1) wydzierżawiła J. K. opisany udział w wysokości 1/6 w prawie własności wyżej opisanych działek do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony 10 lat, tj. do dnia 31 grudnia 2027r., a dzierżawca zobowiązał się płacić ubezpieczonej czynsz w kwocie 1.000,00 zł, płatny rocznie z dołu do dnia 31 stycznia każdego roku. J. K. ponadto przyjął na siebie zobowiązanie do uiszczania podatków i innych ciężarów związanych z własnością lub z posiadaniem przedmiotu dzierżawy oraz kosztów ubezpieczenia (umowa dzierżawy z dnia 28 grudnia 2017r., k. 27-28 a.e., poświadczenie podpisów na dokumencie, k. 29 a.e.).

Poza gruntami wydzierżawionymi ubezpieczona nie jest właścicielką innych gruntów. Od chwili zawarcia ww. umowy dzierżawy zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Powodem tego były problemy zdrowotne. Syn ubezpieczonej J. K. na wydzierżawianych gruntach rozpoczął hodowlę ślimaków, pomaga mu ojciec (zeznania świadków: J. K., k. 28 a.s., P. K., k. 29 – 30 a.s., zeznania B. K. (1), k. 30 - 31 a.s.).

Ubezpieczona przed dniem 31 grudnia 2017r. była w KRUS celem uzyskania informacji, ponieważ planowała wystąpić z wnioskiem o emeryturę. Otrzymała wówczas listę dokumentów, które powinna dostarczyć do organu rentowego i zajęła się ich kompletowaniem. W KRUS dowiedziała się, że umowa dzierżawy musi być zarejestrowana w Starostwie

Powiatowym w ewidencji gruntów. Taka rejestracja została dokonana w dniu 26 stycznia 2018r. na skutek wniosku z dnia 22 stycznia 2018r. (zeznania świadków: J. K., k. 28 a.s., P. K., k. 29 – 30 a.s., zeznania B. K. (1), k. 30 - 31 a.s., umowa dzierżawy z dnia 28 grudnia 2017r., k. 27-28 a.e.).

B. K. (1) w dniu 7 lutego 2018r. złożyła wniosek do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o przyznanie jej prawa do emerytury rolniczej (wniosek z dnia 7 lutego 2018r., k. 1-3 a.e.). Po rozpoznaniu tego wniosku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał w dniu 6 marca 2018r. decyzję znak: (...), w której odmówił B. K. (1) przyznania emerytury rolniczej. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej na dzień 31 grudnia 2017r. nie został spełniony, ponieważ umowa dzierżawy wpłynęła do Starostwa Powiatowego w dniu 22 stycznia 2018r. i została zarejestrowana w ewidencji gruntów w dniu 26 stycznia 2018r. Poza tym została sporządzona bez zgody współwłaścicieli, a dodatkowo ubezpieczona nadal jest w posiadaniu gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,6525 ha, położonego w miejscowości S. (decyzja z dnia 6 marca 2018r., k. 46 a.e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków J. K. i P. K. oraz ubezpieczonej B. K. (1). Dokumenty te stanowiły w pełni wiarygodny materiał dowodowy, który nie budził wątpliwości Sądu ani stron postępowania, tym bardziej, że w dużej części obejmował umowy sporządzone w formie aktu notarialnego.

Zeznaniom świadków i ubezpieczonej Sąd dał wiarę, ponieważ były spójne. Świadkowie w taki sam sposób, zgodnie z dokumentami i tym co zeznała ubezpieczona, przedstawili okoliczności związane z zawarciem umowy dzierżawy z dnia 28 grudnia 2017r. oraz zaprzestaniem prowadzenia przez ubezpieczoną działalności rolniczej. Ich zeznania, jak również zeznania B. K. (1), zostały więc ocenione jako wiarygodne szczególnie, że nie zaistniały żadne okoliczności, które wskazywałyby na niewiarygodność świadków i strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. K. (1) od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 6 marca 2018r. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017r., poz. 2336) zwanej dalej „ustawą”, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

W myśl art. 19 ust. 2a ustawy, przepis ust. 2 stosuje się do rolnika, który do dnia 31 grudnia 2017 r. spełnił warunki, o których mowa w ust. 2.

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy nie kwestionował spełnienia przez B. K. (1) warunków określonych w powołanym art. 19 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy. Wskazał natomiast, że ubezpieczona nie spełniła do dnia 31 grudnia 2017r. warunku sformułowanego w art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy. W tym zakresie początkowo było podnoszone przez organ rentowy, że umowa dzierżawy, którą ubezpieczona zawarła w dniu 28 grudnia 2017r. została sporządzona bez zgody współwłaścicieli. Ponadto organ rentowy wskazywał na fakt, że B. K. (1) nadal jest w posiadaniu gospodarstwa rolnego o powierzchni 2, (...) hektara, położonego w miejscowości S.. Jednak w toku postępowania sądowego, na rozprawie w dniu 21 września 2018r. pełnomocnik organu rentowego wycofał w/w zarzuty, ponieważ wskazane kwestie zostały wyjaśnione zeznaniami świadka i ubezpieczonej oraz dokumentami. Z dowodów tych wynika niezbicie, że współwłasność, na jaką wskazywał organ rentowy, odnosi się do gospodarstwa należącego do majątku odrębnego małżonka ubezpieczonej i jego braci, ubezpieczona zaś nie miała i nie ma do niego żadnych praw. Jeśli chodzi zaś o

zarzut dotyczący posiadania przez ubezpieczoną gospodarstwa rolnego o powierzchni 2, (...) hektara, położonego w miejscowości S., to z dokumentów wynika, że działki przekazane małżonkom K. przez rodziców męża ubezpieczonej zostały zlicytowane, co potwierdził Sąd Rejonowy w Garwolinie (...) Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 4 grudnia 2009r. W konsekwencji jedyną okolicznością, na którą powoływał się pełnomocnik organu rentowego był brak zarejestrowania umowy dzierżawy w ewidencji gruntów do dnia 31 grudnia 2017r. i wiążące się z tym niezaprzestanie prowadzenia przez B. K. (1) działalności rolniczej do ww. daty.

Warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, od którego art. 19 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uzależnia prawo do wcześniejszej emerytury, należy badać przy odwołaniu się do art. 28 ust. 4, który stanowi, że uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1. gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2. gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3. gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4. własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

W myśl art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, działalnością rolniczą jest działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Działalność ta powinna być prowadzona w pozostającym w posiadaniu pełnoletniej osoby gospodarstwie rolnym, za które uważa się - zgodnie z art. 6 pkt 4 ustawy - każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej. Ustawowa definicja gospodarstwa rolnego nie kładzie nacisku na stosunki własnościowe, dając pierwszeństwo stanowi faktycznemu (rzeczywistemu) władztwu nad całością gospodarczą, jaką jest zbiór rzeczy i praw służących określonej celowi, tj. prowadzeniu działalności rolniczej) przed stanem własnościowym. Wystarczy zatem, aby dana osoba była posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa, w którym prowadzi działalność rolniczą. Może być jego właścicielem, użytkownikiem wieczystym, dzierżawcą, a nawet władać nim faktycznie bez tytułu prawnego. Samo posiadanie lub własność gospodarstwa nie mogą być jednak kwalifikowane, jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie wyżej określonej działalności rolniczej. Wniosek taki wynika wprost z legalnej definicji "rolnika" w art. 6 pkt 1 ustawy, która posiadanie lub własność gospodarstwa sytuuje jako jeden z elementów pojęcia rolnika, jak i - na przykład - z domniemania zawartego w art. 38 pkt 1 ustawy, sprowadzającego się do stwierdzenia, że właściciel gruntów prowadzi działalność rolniczą. Nie ma wątpliwości, że domniemanie takie nie byłoby potrzebne, gdyby sama własność gospodarstwa wystarczała do uznania właściciela za rolnika. Przepis art. 6 pkt 1 tej ustawy nie wymaga, aby rolnik miał stałe miejsce pobytu na terenie gospodarstwa rolnego; wymaganie takie z pewnymi zastrzeżeniami dotyczy tylko domownika (art. 6 pkt 2 ustawy). W stosunku do rolnika konieczne jest jedynie zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Warunek ten został wprowadzony do definicji rolnika ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 92, poz.

873). Ustanowienie tego dodatkowego kryterium kwalifikacyjnego nie oznacza jednak diametralnej zmiany stanu prawnego, albowiem zamieszczenie tegoż wymagania w treści przepisu potwierdza jedynie warunek uznania danej osoby za rolnika, który już wcześniej wynikał z prezentowanej w judykaturze interpretacji przepisu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 lipca 2016r., III AUa 685/15).

Co do samej działalności rolniczej, art. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi, iż powinna być ona prowadzona osobiście i na własny rachunek. Prowadzenie działalności rolniczej na własny rachunek w pozostającym w posiadaniu danej osoby gospodarstwie oznacza, że z punktu widzenia obowiązującego porządku prawnego skutki majątkowe tej działalności przechodzą na rzecz prowadzącego ją (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2000r., II UKN 341/99, OSNAPiUS 2001 Nr 11, poz. 397). Natomiast osobiste prowadzenie tejże działalności najlepiej zostało scharakteryzowane w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1988r., wpisanej do księgi zasad prawnych (OSNCP 1988 Nr 12, poz. 166). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśniał, że prowadzi gospodarstwo rolne ten, kto władając nim w sensie prawnym - jak właściciel, użytkownik, posiadacz samoistny lub zależny - wykonuje czynności natury funkcjonalnej, niezbędne dla racjonalnej gospodarki w konkretnym gospodarstwie rolnym. Z uwagi na różnorodną specyfikę gospodarstw rolnych zakres i rodzaj wykonywanych czynności może być różny, jednakże w każdym przypadku chodzi o takie czynności, bez których funkcja gospodarstwa nie mogłaby być zrealizowana. Dlatego decydujące znaczenie ma całokształt okoliczności występujących w konkretnej sprawie. Pojęcie "prowadzenie gospodarstwa rolnego" mieści w sobie cały zespół czynności. Słowo "prowadzenie" w języku polskim oznacza bowiem sprawowanie nad czymś nadzoru, zarządzanie, kierowanie czymś, zajmowanie się czymś, trudnienie się czymś, realizowanie jakiegoś celu. Prowadzenie gospodarstwa rolnego zatem może przykładowo polegać tylko na zarządzaniu nim. Jednakże w przeważającej mierze prowadzenie gospodarstwa rolnego związane jest z wykonywaniem pracy fizycznej. Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajmował także w innych orzeczeniach (np. w wyrokach z 22 kwietnia 1987r., II URN 50/87, LEX nr 14647 i 3 lipca 1987r., II URN 132/87, OSNCP 1988 Nr 10, poz. 147 oraz w uchwale z 6 maja 2004r., II UZP 5/04, OSNP 2004 Nr 22, poz. 389). Taki pogląd przedstawił również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 6 czerwca 2013r., w sprawie III AUa 696/12, twierdząc, że prawidłowa wykładnia pojęcia zaprzestania działalności rolniczej użytego w art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu rolników wprost oznacza, że działalność rolniczej nie prowadzi ten, kto jej faktycznie nie prowadzi, niezależnie od tego, czy jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego. Właściciele gospodarstw rolnych mogą więc dowodzić, że nie prowadzą działalności rolniczej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004r., II UZP 5/04 - OSNP 2004 Nr 22, poz. 389; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2005r., I UK 59/05, OSNP 2006/19-20/310). U podstaw takiego stwierdzenia leży założenie, iż nieprawidłowe jest twierdzenie, że posiadanie (własność, współwłasność) gospodarstwa rolnego znaczy to samo, co prowadzenie gospodarstwa rolnego.

W rozpatrywanej sprawie, jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, ubezpieczona na dzień 31 grudnia 2017r. nie prowadziła faktycznie działalności rolniczej. Za pomocą zeznań świadków ubezpieczona wykazała, że przekazanie synowi gospodarstwa rolnego w dniu 28 grudnia 2017r. było faktyczną datą zaprzestania działalności rolniczej. Potwierdził to J. K., który zeznał, że został dzierżawcą gruntu należącego do matki ze względu na jej problemy zdrowotne. Potwierdził także, że ubezpieczona po zawarciu ww. umowy nie prowadziła działalności rolniczej. Tak samo wskazał małżonek ubezpieczonej i sama ubezpieczona. Można zatem uznać, że zostało obalone domniemanie, o którym była mowa.

W świetle powyższego okoliczność, kiedy nastąpiła rejestracja umowy dzierżawy w ewidencji gruntów traci na znaczeniu. Niezależnie od tego podkreślić trzeba jednak, że zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2017r., poz. 2101), podmioty, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1, a więc m.in. właściciele nieruchomości, zgłaszają właściwemu staroście zmiany danych objętych ewidencją gruntów i budynków, w terminie 30 dni, licząc od dnia powstania tych zmian. Obowiązek ten nie dotyczy zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków, wynikających z aktów normatywnych, prawomocnych orzeczeń sądowych, decyzji administracyjnych, aktów notarialnych, materiałów zasobu, wpisów w innych rejestrach publicznych oraz dokumentacji architektoniczno-budowlanej przechowywanej przez organy administracji architektoniczno-budowlanej.

Z powyższej regulacji wynika, że B. K. (1) była zobowiązana w ciągu 30 dni, licząc od 28 grudnia 2017r., dostarczyć umowę dzierżawy do Starostwa Powiatowego. Tego obowiązku dopełniła, bowiem przedmiotowa umowa wpłynęła do Starostwa Powiatowego w dniu 22 stycznia 2018r. i została zarejestrowana w dniu 26 stycznia 2018r. Rejestracja została zatem dokonana zgodnie z przepisami, zaś okoliczność, że nie nastąpiło to do daty 31 grudnia 2017r. pozostaje bez znaczenia, szczególnie że – jak zostało wskazane – B. K. (1) do ww. daty zaprzestała faktycznie prowadzenia działalności rolniczej.

W związku z tym Sąd Okręgowy w punkcie 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w ten sposób, że przyznał B. K. (1) prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 lutego 2018r., a więc od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.